

**Projekta "“Veselīga dzīvesveida skolu tīkls” ("Schools4Health")" pamatinformācija no
Projektu vadības moduļa**

Identifikators	APS0956
Nosaukums	“Veselīga dzīvesveida skolu tīkls” ("Schools4Health")
Izmaksas	Indikatīvās izmaksas: EUR 69 557,21, t.sk. ES finansējums: EUR 53 245,77 Pašvaldības budžets: EUR 16 311,44
Finansējošās programmas nosaukums	
Galvenais izpildītājs	RD iestāde - Rīgas domes Labklājības departaments
Īstenošanas laiks	01.01.2023 - 31.12.2025 (36 mēneši)
Apraksts	<p>Novēršamās mirstības rādītāji Latvijā ir būtiski sliktāki nekā citās ES valstīs. Saskaņā 2018. gada Eurostat datiem ar profilaksi novēršamā mirstība Latvijā ir 326 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju, savukārt vidēji ES 160 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju.</p> <p>Uzvedība un paradumi, kas attīstās bērnībā, ietekmē viņu dzīvesveidu pieaugušā vecumā. Bērni, it īpaši jaunieši, ir pakļauti līdzvērtīgiem riskiem kā pieaugušie, bet viņi ir mazāk aizsargāti (trūkst zināšanu un prasmju), lai līdzvērtīgi spētu uz tiem reaģēt. Bērniem un jauniešiem, kuri ir jau agrīnā vecumā ir pakļauti tādiem riska faktoriem kā alkohola lietošana, smēķēšana, neveselīgs uzturs un mazkustīgums ir lielāks risks pieaugušā vecumā attīstīties kādām no neinfekciju slimībām, piemēram, sirds un asinsvadu slimībām, hroniskas elpceļu slimībām, ļaundabīgiem audzējiem, diabētam.[2] Fiziskā aktivitāte ir svarīgs veselības saglabāšanas un veicināšanas priekšnoteikums. Saskaņā ar Pasaules veselības organizācijas rekomendācijām, bērniem vecumā no 5 līdz 17 gadiem par pietiekamu uzskata 60 minūtes ilgu fizisko aktivitāti (ar mērenu vai enerģisku intensitāti) katru dienu.[3] Saskaņā ar Slimību profilakses un kontroles centra datiem tikai 22,25% zēnu un 15,4% meiteņu 11-15 g.v. ir pietiekama fiziskā aktivitāte, savukārt 22,8% pusaudžu šajā vecuma grupā ir lieka ķermeņa masa, ieskaitot aptaukošanos. Ņemot vērā Pašvaldības veselības datu analīzi, var secināt, ka Rīgā ir ievērojams bērnu skaits ar aptaukošanos un lieko svaru. Līdz ar to ir nepieciešams turpināt veselību veicinošas aktivitātes, tajā skaitā izglītojot par veselīgu uzturu un fizisko aktivitāšu nepieciešamību. Būtiska joma ir arī atkarību izraisošu vielu un procesu atkarību profilakse. Palielinās arī jauniešu skaits, kuri savu brīvo laiku pavada pie datora vai citām elektroniskajām ierīcēm, kas it īpaši aktualizējas Covid-19 pandēmijas ietekmē.</p> <p>Skolai veselības veicināšanā ir būtiska loma, pirmkārt, tas ir izmaksu efektīvs veids kā sasniegt bērnus un jauniešus. Otrkārt, skolām ir iespējams aizsniegt ne tikai skolēnus, bet arī to vecākus, skolas personālu, skolotājus u.c. sabiedrības locekļus. Savukārt, īpaši svarīgs darbs ir ar vecākiem, jo tieši vecāki agrīni var ietekmēt bērnu uzvedības paradumus.</p>
Mērķis	<p>Projekta mērķi ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stiprināt sadarbību starp valsts un pašvaldību iestādēm, lai nodrošinātu augsta līmeņa atbalstu HPS pieejai un tās integrēšanai; - veicināt labās politikas un prakses apmaiņu pieejai “veselīga vide skolā” kontekstā ar COVID-19, vides krīzi, pieaugošo sociālās un veselības nevienlīdzības līmeni; - tiešā veidā uzlabot skolu vidi, aptuveni 10-12 skolās visā Eiropas Savienībā, novērtējot un sniedzot padomus par to HSP pieejām un ieviešot labāko praksi uztura, fizisko aktivitāšu vai mentālas veselības jomā; - palielināt izpratni, lai gūtu atbalstu no dažādām ieinteresētajām pusēm, izmantojot kampaņu “Veselīgs dzīvesveids skolās priekš visiem”;

	<p>- veidot kapacitāti visā Eiropā, lai ieviestu veselību veicinošo skolu pieeju, izmantojot “Veselības un labklājības skolu centru” pieredzi;</p> <p>- izmantot attiecīgo ES līmeņu politikas potenciālu, lai atbalstītu veselības veicinošo skolu pieeju visā Eiropas Savienībā (turpmāk – ES).</p>
Mērķa grupa	<p>Tiešā mērķa grupa Pašvaldības skolu bērni un jaunieši.</p> <p>Netiešā mērķa grupa Pašvaldības iestādes un lēmumpieņēmēji.</p>
Aktivitātes	<p>Projekta aktivitātes tiks iedalītas piecās darba grupās:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Darba paka – “Projekta vadība, koordinēšana un iekšējās izvērtēšanas procesu vadība”. 2. Darba paka – “Plašākas izpratnes veidošana par politikas kontekstu”. Tiks pētīts cik lielā mērā HPS tiek izmantota dažādās valstīs, kuras nozares ir iesaistītas, COVID-19 ietekme, vienlīdzības apsvērumi, kā arī veicināšanas faktori un šķēršļi, kas veicina veselīgas pieejas integrēšanu skolās, izmantojot spēcīgu savstarpējo sadarbību. 3. Darba paka – “Labās prakses nodošana un ieviešana dalībvalstīs”. Tiks stiprināta HPS pieeja 3 jomās - fiziskās aktivitātes, veselīgs uzturs un mentālā veselība skolās. 4. Darba paka “Projekta komunikācija un informācijas izplatīšana”. Informācijas kampaņu organizēšana un koordinēšana, komunikācijas un informācijas izplatīšanas stratēģijas izstrāde un īstenošana, tostarp stratēģiju “Veselīgs dzīvesveids skolās priekš visiem” un “Veselības un labklājības skolu centra” popularizēšana. 5. Darba paka “HPS programmu un ilgtspējības stiprināšana visās skolās”. Gūtās pieredzes un politikas ieteikumu veidošana, ilgtspējas rīcības plāna izstrāde, pamatojoties uz Projekta rezultātiem, apzinot veidus, kā rīkoties, lai atbalstītu politikas izstrādi un radītu labākus apstākļus HPS. <p>Plānots, ka Pašvaldības galvenie pienākumi Projekta ietvaros būs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - situācijas analīze, semināra organizēšana ar ieinteresētām pusēm, lai veicinātu starpnozaru sadarbību (veselība, izglītība, sociālie jautājumi un privātais un nevalstiskais sektors); - iesaistīties un veicināt vismaz viena labās prakses piemēra ieviešanu izvēlētajās Pašvaldības skolās, kas ietver novērtējumu par skolu pieejamību veselības veicināšanas pasākumiem un iespējami plašāku atbalstu HPS pieejas veicināšanai. - organizēt vai piedalīties labās prakses apmācību semināros, kā arī sniegt savas idejas un pieredzi labākas politikas izstrādei un attiecīgās prakses īstenošanai citās ES valstīs.
Rezultāti	<p>Izmantojot Projekta veselības veicināšanas pieejas skolās, lai izstrādātu, ieviestu, pielāgotu un nodotu labāko praksi veselības veicinošām skolām, Projektam būs īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme.</p> <p>Projekta ietekme īstermiņā būs, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiks identificētas dažādu skolu vajadzības un nodrošināta zināšanu bāze, lai ieviestu un stiprinātu veselības veicinošo skolu koncepciju un pieeju iesaistītajām valstīm visā ES ar mērķi uzsākt vai atbalstīt, attīstīt un ieviest veselīgas vides izveidi skolās un sabiedrībā. - tiks izveidot spēcīgs ieinteresēto pušu konsorcijs, kura tehniskās zināšanas un ietekme izvēlētajā jomā atvieglos labākas prakses izstrādi, ieviešanu un pārņemšanu; - tiks stiprināta starpnozaru sadarbība starp veselības un izglītības jomas speciālistiem, lai veicinātu veselīga dzīvesveidu, izmantojot dažādus sadarbības tīklus ko pārstāv katra ieinteresētā puse; - tiks palielināta piekļuve informatīvajiem resursiem par pieeju veselības veicinošajām skolām un ar to saistīto paraugpraksi fizisko aktivitāšu, uztura un mentālās veselības jomā, izveidojot centrālu tiešsaistes centru, kurā būs pieejamas vajadzīgās tīmekļu vietnes; - tiks radīts lielāks stimuls starp politiku veidotājiem un augsta līmeņa ieinteresētajām pusēm, lai ieguldītu veselīgu skolu vides veidošanā, izmantojot atbalsta kampaņas, kuras nodrošinās konsorcijam raksturīgā plašā tīkla

	<p>sasniedzamību;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiks sniegts ieguldījums Eiropas Komisijas kampaņā “Veselīgs dzīvesveids priekš visiem” ar konsorcijs partneru starpniecību veicinot apņemšanos veselīga dzīvesveida īstenošanai skolu vidē un sabiedrībā. <p>Projekta vidēja termiņa ietekme būs, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiks izveidota “Prakšu kopiena” ekosistēma ap kopīgām interešu jomām, kur partneri varēs apmainīties, pārņemt un pielāgot praksi, kas palīdzēs pielāgot HPS principus dažādu skolu vidēs; - tiks palielināta skolu personāla un ieinteresēto pušu vēlme un spējas pieņemt veselīgu skolu iniciatīvas, kas palīdzēs palielināt lēmumpieņēmēju izpratni par visu skolu pieejas vērtību attiecībā uz veselīgu dzīvesveidu jauno skolēnu vidū; - tiks izveidots investīciju piemērs, kuru varēs izmantot skolas “veselības veicinošo skolu” pieejai, lai risinātu mūsdienu sabiedrības problēmas, piemēram, klimata pārmaiņas, vides degradācija, pieaugošais sociālās nevienlīdzības līmenis un sociālo polarizāciju. <p>Projekta ietvaros ilgtermiņa ietekme būs, ka tiks palielināta izpratne par priekšrocībām, ko sniedz ja veselības veicināšanu izvirza par pamatu visās skolās, kas nodrošina bērniem un jauniešiem vīziju un instrumentus, lai kļūtu par ilgtspējīgas attīstības līderiem un pilsoņiem. Paredzēts, ka ietekme būs arī veselības nevienlīdzības mazināšanai dažādās sociāli ekonomiskajās grupās.</p>
Piezīmes	<p>Rīgas domes Labklājības departaments (turpmāk – Departaments), kurš pārstāv Rīgas valstspilsētas pašvaldību (turpmāk – Pašvaldību) Eiropas Veselības veicināšanas tīklā “EuroHealthNet” (turpmāk – EHN) ir saņēmis uzaicinājumu ņemt dalību Eiropas Savienības rīcības dotācijas iniciatīvas “HealthyLifestyle4All” (latv. tulk. “Veselīgs dzīvesveids priekš visiem”) veselīga dzīvesveida veicināšanas programmā (turpmāk – Programma) ar projekta pieteikumu “Veselīga dzīvesveida skolu tīkls” (APS 0956; turpmāk – Projekts).</p> <p>Projektā vadošais partneris būs EHN un projekta partneri būs no Grieķijas, Beļģijas, Nīderlandes, Vācijas, Ungārijas, Rumānijas, Slovēnijas un Spānijas.</p>
Projekta posms	Jauns
Galvenā prioritāte	P07. Veselīga, sociāli iekļaujoša un atbalstoša pilsēta
Galvenais uzdevums	P07-09. Īstenot starpinstitucionālu, uz pierādījumiem balstītu sabiedrības veselības politiku